



Datum
2023-11-02
Adress

Yttrande

Diarienummer
SBN-2023-513

Till
Kommunstyrelsen

Remiss - Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö, STK-2023-602

Stadsbyggnadsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden anser att Tillväxtkommissionens slutrapport tar upp frågor om förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Sammantaget ger rapporten värdefull kunskap. De åtgärdsförslag som lämnas grundas i möjligheter för kommunen att agera och stadsbyggnadsnämnden ställer sig bakom flertalet av dessa. Några förslag behöver utvecklas ytterligare. Stadsbyggnadsnämnden vill särskilt lyfta några perspektiv som behöver förstärkas i det fortsatta arbetet; hållbarhetsperspektivet och grön omställning som motor för tillväxt, Malmö som attraktiv stad och regional motor, dra lärdomar från *Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö*, samt att fokusera mer på kommunen som möjliggörare och partner än på kommunen som myndighetsutövare.

Yttrande

Övergripande synpunkter

Direktiven för Tillväxtkommissionen har varit att ”bidra till Malmös fortsatta utveckling och skapa goda förutsättningar för såväl tillväxt i näringslivet i Malmö som för Malmöborna vad gäller sysselsättning och möjlighet till ekonomisk självförsörjning”. Direktiven lyfter även fram att Tillväxtkommissionen ska fokusera på de utmaningar och möjligheter som finns i Malmö och att åtgärdsförslagen ska vara realiserbara. Slutrapporten utgör en intressant genomgång av kunskapsläget kring sysselsättning och näringsliv med ett tydligt ekonomiskt tillväxtperspektiv. Stort fokus ligger på näringslivetablering och arbetstillfällen för personer som saknar högre utbildning för en inkluderande utveckling. De åtgärdsförslag som lämnas är i enlighet med direktiven grundade i insatser som kommunen kan påverka.

Stadsbyggnadsnämnden anser att slutrapporten tar upp angelägna frågor men att några övergripande perspektiv saknas och bör stärkas i det vidare arbetet. Här nedan görs en genomgång av dessa övergripande perspektiv. Därefter följer synpunkter på det åtgärdsförslag i slutrapporten som berör stadsbyggnadsnämndens ansvarsområden.

Lyft hållbarhetsperspektivet och grön omställning som motor för tillväxt. *Malmö som regional motor för grön tillväxt och sysselsättning* har varit en prioriterad inriktning i översiktsplanen för Malmö sedan 2014. I rapporten hänvisas till *Klimatomställning Malmö* för de ekologiska

dimensionerna av hållbar utveckling och *Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö* för de sociala perspektiven. Dock kan de tre dimensionerna inte skiljas åt helt när det handlar om hållbar utveckling. Grön omställning är en avgörande del av utvecklingen av gamla och framtida näringar och detta perspektiv behöver lyftas i förhållande till tillväxt och sysselsättning. Agenda 2030, som integrerats i Malmö stads budget och kommunfullmäktigemål, skulle kunna utgöra tydligare ramar för uppdraget och de åtgärder som föreslås.

Malmö som attraktiv stad och regional motor. Perspektivet Malmö som attraktiv stad att leva och verka i kan stärkas ytterligare. Rapporten pekar på den strukturuomvandling som skett (och sker) samt städer som produktions- och konsumtionsmiljöer. Malmö som attraktiv stad för boende och näringsliv är mycket mer än produktion och konsumtion. Det krävs ett helhetstänk kring Malmö som attraktiv stad med fokus på tillräckliga och adekvatata bostäder, plats för näringslivet, bra skolor, goda möjligheter för person- och godstransporter, gröna och rekreativa miljöer, osv. Samtidigt är det viktigt att lyfta Malmös roll regionalt och nationellt som motor för utvecklingen i Skåne. Då krävs samverkan med både näringsliv och grannkommuner, samt regionala och statliga insatser.

Dra lärdomar från *Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö*. Det har gått cirka tio år sedan *Kommissionen för ett hållbart Malmö* och fortfarande finns stora ojämlikheter i staden och förslag som inte har satts i verket. Slutsatser och lärdomar skulle kunna spelas in i Tillväxtkommissionen på ett tydligare sätt. Kopplingarna mellan kommissionerna är svaga och otydliga. Båda kommissionerna är viktiga och innovativa men de behöver tänkas ihop.

Fokusera mer på kommunen som möjliggörare och partner snarare än kommunen som myndighetsutövare. De åtgärder som föreslås utgår till stor del från kommunen som myndighet snarare än samarbetspartner. Kommunens uppdrag handlar också om att gå före och visa vägen, vara en förebild, samarbeta med näringsliv, civilsamhälle och akademi och andra myndigheter samt att skapa långsiktigt stabila förutsättningar. Kommunen har en roll som både myndighetsutövare, samarbetspartner och som inspiratör, inte minst för att skapa förutsättningar för hållbar utveckling.

Synpunkter på åtgärdsförslag

Nedan lyfts, diskuteras och utvecklas de förslag med särskild bäring på stadsbyggnadsnämndens ansvar.

Näringsliv och entreprenörskap

Arbeta med kontinuerlig kartläggning och analys av ramvillkor för hela näringslivet

De ramvillkor som räknas upp i förslaget är planering, etableringstillstånd, markupplåtelse och bygglov. Här föreslås att införa konsekvensanalyser för olika delar av näringslivet inför beslut och strategiska vägval som en standardåtgärd. Stadsbyggnadsnämnden anser att denna åtgärd kan införas, men vill betona att konsekvensanalysen behöver ta hänsyn till en rad faktorer utifrån olika dimensioner av hållbarhetsperspektiv. I övrigt är det något otydligt vad denna åtgärd konkret syftar till.

Stadsbyggnadsnämnden menar att det är viktigt med en genomgående hög servicenivå till alla företag och entreprenörer vad gäller planer, mark, tillstånd och tillsynsärenden. För en hållbar tillväxt och ett bra samarbetsklimat med näringslivet är det dock minst lika viktigt att kommunen ställer tydliga krav på till exempel klimat och social hållbarhet.

Arbeta för flexibla detaljplaner och mångfald i användning av byggnader och lokaler

Syftet att ta tillvara Malmös mångfald och potential är gott, dock är det osäkert om en generell regel att införa flexibla detaljplaner är bra. Det är oklart vilken typ av flexibilitet som åsyftas, att möjliggöra för olika typer av verksamheter eller att kunna bebygga större andelar av planen. Generellt kan sägas att flexibla detaljplaner gällande användning kan bidra till att detaljplaner håller över en längre tid och bättre svarar upp mot marknadens behov i nuläget. Dock kan detaljplaner som styrinstrument som i exempelvis kulturljudszonen i Sofielund (för att främja kultur och näringsliv framför bostäder) förlora sin kraft. Detaljplaner har också en viktig funktion för att säkra effektiv markanvändning, gestaltungskrav och olika samhällskrav. Otydlighet i detaljplanen kan leda till desto fler utredningar i bygglovsskedet. Frågan behöver utredas närmare.

Fortsätt arbetet med att förbättra det lokala företagsklimatet och förenkla regelverk

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i vikten av att stötta och verka lokalt i staden, samt att se över regelverk och kommunala processer så att de är smidiga för företagare. Sofielund är ett exempel där staden arbetat för att stötta näringslivet. I den nya översiktsplanen värnas exempelvis befintliga lokaler för verksamheter och näringsliv. Metoder för att värna dessa lokaler behöver utvecklas och affärsmodeller för att stötta små företagare lokalt, exempelvis kring möjligheten till att hyra lokaler skulle behöva utredas mer.

Arbeta för regional samverkan i etableringsfrågor i kombination med riktade insatser för att underlätta pendling

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i behovet av samarbete kring etableringsfrågor och riktade insatser för pendling och vill samtidigt betona vikten av långsiktigt tänkande kring just etableringsfrågor. Malmö har som storstad, med närhet till Köpenhamn, goda kommunikationer och högklassig jordbruksmark särskilda förutsättningar för näringslivetableringar. Här är det viktigt att växa yteffektivt så att många företag kan etablera sig. Verksamhetsområden i Malmö behöver värnas för funktioner som inte kan lokaliseras någon annanstans genom strategiska insatser. Företag med stora markanspråk och få anställda kan i många fall passa bättre i ett annat läge. Prisbilden för mark ser olika ut bara inom MalmöLundregionen och det finns ett behov av aktiv markförmedling av regionen med prisbild och förutsättningar.

Arbeta för att underlätta pendling till andra städer och mellan stadens olika delar

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i vikten av att underlätta för pendling och fortsätter verka för detta. Inte minst är det angeläget att kollektivtrafiken inom stadens olika delar fungerar väl för att ge goda förutsättningar för alla malmöbor att enkelt kunna pendla till de arbetstillfällen som skapas i kommunen.

Utred möjligheten att etablera en testbädd och demonstrationsmiljö i Malmö

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig bakom tillväxtkommissionens förslag att utreda möjligheterna att etablera en testbädd och demonstrationsmiljö för ny teknik och nya metoder. Mellanvändning av planlagda ytor kan här vara ett verktyg.

Köpenhamn/Danmark och norra Tyskland

Verka för en förbättrad transportinfrastruktur

Stadsbyggnadsnämnden menar att detta görs i nuläget genom att driva på utbyggnader av spårkapacitet mellan Malmö C och Östervärn, en planskild spårkorsning på Malmö C samt åtgärder på vid Svågertorps station. Detta är åtgärder som Trafikverket också föreslår för att

hantera den ökade tågtrafik som blir en följd av Fehmarn bält-förbindelsen. På mellanlång och lång sikt kommer inte dessa satsningar räcka utan då behövs ytterligare förbindelser mellan Malmö och Köpenhamn. För närvarande arbetar Malmö stad med att utreda en Öresundsmetro som en sådan förbindelse.

Ta fram en strategi för att realisera Malmö och Malmö-Lunds potential i den framtida regionförstoringen

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig bakom förslaget att ta fram en gemensam strategi med Lund. Strukturbild för Malmö-Lund antogs 2015 (av Malmö och Lund) och Strukturplan för MalmöLundregionen antogs 2016 (av de 11 kommuner som ingick i arbetet) med revidering 2021. Båda dokumenten behöver uppdateras för att stärka samverkan mellan kommunerna.

Arbetsmarknad

Säkerställ att de kommunala arbetsmarknadsanställningarna i större utsträckning utgörs av ordinarie arbetsuppgifter utförda på ordinarie arbetsplatser

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i förslaget. Det saknas inte arbetsuppgifter men det saknas ekonomiska förutsättningar för kommunens förvaltningar för att anställa fler.

Utbildning

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i vikten av utbildning och att tillgängliggöra genom lokalisering och underlätta pendling till utbildningsinstitutionerna.

Kommunal verksamhet och organisation

Utred förutsättningarna för att införa ett kommunalpolitiskt ramverk i Malmö, med syfte att stärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling på lokal nivå

Stadsbyggnadsnämnden anser att detta förslag är intressant men att det bör tydliggöras ytterligare vad ett kommunalpolitiskt ramverk kan vara och innebära. Idén bör vara baserade på analys och fakta, där utvärderingar av tidigare beslut spelar en viktig roll samt prövas mot åtaganden grundade i Agenda 2030 och slutsatser som drogs i *Kommission för ett socialt hållbart Malmö*. Så som föreslås finns ett behov av långsiktiga mål och förhållningsregler som stadens beslut måste syfta till och hålla sig inom. Viktigt är också den lokala koppling som föreslås.

Ta fram en gemensam framtidsbild för Malmö

Stadsbyggnadskontoret ställer sig bakom förslaget och vill bidra till att arbeta fram gemensamma visioner. Översiktsplan för Malmö innehåller delvis det som efterfrågas och kan utgöra en grund i arbetet med att ta fram en vision.

Utveckla samverkan över förvaltningsgränserna inom Malmö stad

Stadsbyggnadsnämnden noterar att samverkan över förvaltningsgränserna sker i stor utsträckning redan idag, men kan stärkas och utvecklas ytterligare genom att nämnderna samverkar i olika frågor.

Följ upp och utvärdera kommunala insatser

Stadsbyggnadsnämnden noterar att uppföljning och utvärdering sker i många frågor redan idag. Nämnden menar att uppföljningar och utvärderingar tydligare ska vägas in vid fortsatt arbete eller initiering av nya projekt för att få till ett organisatoriskt lärande. Det är viktigt att säkerställa att kunskapen som genereras används i organisationen. Samtidigt ska de system som finns för uppföljning användas och utvecklas för att uppföljningar ska gå smidigt och inte skapa allt för mycket merjobb.

Utred möjligheten att teckna sociala överenskommelser mellan Malmö stad och näringslivsaktörer i Malmö

I avsnittet tas också sociala överenskommelser med befintligt näringsliv upp, till exempel kring insatser för individer långt från arbetsmarknaden. Det finns en erfarenhet att komma överens med externa aktörer kring exempelvis trygghet och klimatomställning. Staden tecknar överenskommelser om sociala insatser med byggaktörer vid markanvisningar. Stadsbyggnadsnämnden menar att begreppet sociala överenskommelser behöver definieras och syftet preciseras innan frågan utreds närmare.

Inför en prioritering i uthyrning av hyresrätter i socio-ekonomiskt svaga områden

Tillväxtkommissionen föreslår en försöksverksamhet genom att i någon del av MKBs bostadsbestånd prioritera hushåll med egen försörjning. De flesta hushåll som är beroende av försörjningsstöd är detta under en begränsad tid. En god bostad är en grund för att kunna få ett jobb. Kommissionens diskussion om boendesegregation fokuserar snarare på en kategorisering av hushåll och geografisk placering av människor, snarare än hur staden kan stödja kommuninvånarna och utveckla områden i staden. Stadsbyggnadsnämnden avvisar detta förslag och vill här lyfta OECDs ramverk för inkluderande tillväxt som också citeras i rapporten: *...investera i människor och platser som hamnat på efterkälken och arbeta för lika möjligheter.*

ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

sekreterare

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]